

HOLLAND BAROQUE

17e eeuwse muzikaal Brabant

18 september 2020

Musici

Sopraan

Deborah Cachet

Viool

Judith Steenbrink

Anna Jane Lester

Viola de gamba

Rodney Prada

Luit

Simon Linné

Orgel/klauecimbel

Tineke Steenbrink

Haru Kitamika

Slagwerk

Matteo Rabolini

Muzikale leiding

Judith en Tineke Steenbrink

Toelichting

Door Judith en Tineke Steenbrink

Het zaallicht wordt misschien gedurende het concert gedimd. Daarom zal het wellicht lastig zijn deze toelichting tijdens het concert goed te kunnen lezen. U kunt zich nú inlezen of na afloop van het concert.

In het kader van 'Brabant kloosterjaar' in 2021 onderzocht Holland Baroque de 17de-eeuwse Nederlandse muziekpraktijk en componisten, in het bijzonder het kerkelijke muziekleven in Brabant. Bezoeken aan kloosterbibliotheken in Boxmeer, Sint Agatha en het Kreisarchiv Kleve te Geldern (Duitsland) leverden een schat aan repertoire op. Naast partituren ontsluit dit onderzoek een wereld over motettekens, zangertjes, kwezelkens en klopjes: het Brabantse kloosterleven uit de 17e eeuw komt tot leven.

In de Gouden Eeuw beleefde Brabant roerige tijden. Grenzen verplaatsten zich, oorlogen én vredesverdragen volgden elkaar in hoog tempo op. Dit programma concentreert zich op het Brabantse muzikale landschap tussen Brussel en Den Bosch. De werken van componisten als Carl Rosier, Herman Hollanders en Benedictus a Sancto Josepho hebben een gemeenschappelijke, herkenbare stijl. Hun muziek kenmerkt zich door een pure expressiviteit, sterke devotie en tegelijkertijd een speelsheid die dansant te noemen is. Joseph-Hector Fiocco leefde generaties later, maar ook bij hem is de 'Brabantse stijl' nog steeds herkenbaar.

Belangrijke focus in dit concert is componist Benedictus Buns, de organist en componist met het grootste Brabantse oeuvre. Tijdens zijn verblijf in het klooster van Boxmeer schrijft hij voornamelijk geestelijke composities. Zonder twijfel was hij kenner en kunner van het Europese muziekleven. Zijn composities tonen aan dat hij veel werk van collegae bestudeerde.

In de 17e eeuw gaat Nederland door een historisch interessante, maar moeilijke periode. De onenigheden tussen katholieken en

protestanten bereiken hun hoogtepunt en er worden veel oorlogen gevoerd. Na 1648 wordt in de gehele Republiek der Verenigde Nederlanden de katholieke eredienst verboden. Het katholieke muziklandschap vervaagt. Niet alleen in de kerk verdwijnen de katholieke mis en geestelijke liederen, maar ook buiten de kerkdeuren wordt het stiller. Den Bosch kent talrijke kerken en kloosters, de stad wordt niet voor niets 'cleyne Rome' genoemd. De reformatie heeft enorme gevolgen voor kloosterlingen en het muzikaal leven. Kloosterlingen worden verzocht de steden te verlaten. Velen zoeken hun toevlucht bij katholieke enclaves, waar de regels en wetgeving van de Republiek niet gelden. Binnen de enclaves blijft gregoriaans klinken en worden nieuwe stukken gecomponeerd en uitgevoerd.

Tineke Steenbrink: "Het in kaart brengen van je eigen muzikale landschap is ontzettend spannend. Ik ben opgegroeid in Oeffelt, vlakbij Boxmeer. In Nederland, maar ook in België, zien we vaak het 'Calimero-effect' waarbij we denken dat alles in het buitenland beter is. Het klopt inderdaad dat het koninklijk hof niet van grote betekenis voor het Nederlandse muziekleven was, wat in omliggende landen wel het geval was. Bij de protestantse gemeenschap werd er weinig waarde aan kerkmuziek gehecht. In de ondergedoken katholieke gemeenschap is er wel een enorme devotie op te merken in de muziek. Er is een herkenbare Brabantse stijl die erg expressief is. In alle motetten kom ik dat tegen. De muziek kenmerkt zich door een pure expressiviteit en een speelsheid die dansant te noemen is."

Wanneer je de werken van musicologen Frans Jaspers, Frits Noske en Rudolf Rasch leest, blijkt dat we een schatkist hebben aan stukken die nog te ontdekken vallen. Tineke vervolgt: "Jaspers, Noske en Rasch hebben in de tachtigerjaren van de vorige eeuw veel betekend voor het in kaart brengen van het Nederlandse muziekleven. Daarnaast zijn er ook beschrijvingen te vinden van processies, hoe een mis werd gevierd, wat ze speelden, hoe gregoriaans op een bepaalde manier meerstemmig werd." De zussen Steenbrink herkennen veel van de eeuwenoude tradities. Tineke: "Ik heb niet het idee dat ik heel diep in de geschiedenis zit te graven. Ik haal een doek over het stoflaagje heen en het is voor mij zo levend als wat."

Biografieën

Deborah Cachet

De Belgische sopraan Deborah Cachet studeerde in Leuven (België) aan de Luca School of Arts bij Gerda Lombaerts en Dina Grossberger en aan het Conservatorium van Amsterdam bij Sasja Hunnago, waarna ze aan haar vocale techniek werkte bij Rosemary Joshua.

Ze won prijzen in verschillende zangconcoursen: de eerste prijs op het Concours International de Chant Baroque de Froville (2015) en de eerste prijs en de publieksprijs in de New Tenuto-competitie (2013). Ze was finalist voor de 8e Internationale Zangwedstrijd voor Barokopera Pietro Antonio Cesti in Innsbruck (2017).

Haar recente uitvoeringen waren onder meer de rol van Alphise in een concertvoorstelling van Les Boréades (Rameau) met Vaclav Luks en zijn Collegium 1704, de rol van La Statue in Rameau's Pygmalion, de sopraansolo in Leçons de ténèbres (Charpentier en Couperin), Helena in A Midsummer Night's Dream (B. Britten) in de Opera de Tours, de rollen van Procri, Musa en Ninfa in Gli amore d'Apollò e di Dafne op de Innsbrucker Festwochen für Alte Musik, evenals de rollen van zowel Dido als Didon in Henry Purcells Dido and Aeneas en Desmarests Didon et Énée in een Europese tour, als onderdeel van de Festival d'Ambronay Baroque Academy.

Ze zal binnenkort nog zingen in de rollen van Amphitrite en Ariane in La Naissance de Vénus (Lully / Collasse) met Les Talens Lyriques (Christophe Rousset), de sopraansolo in Telemanns 'Brockes Passion met Collegium 1704 (Vaclav Luks) en een heropleving van Le Ballet Royal de la Nuit met Ensemble Correspondances (Sébastien Daucé) tijdens een tournee door Frankrijk. Naast deze producties zal Deborah ook optreden in concerten met Akademie für Alte Musik Berlin, Le Poème Harmonique, Ensemble Correspondances.

Holland Baroque

Holland Baroque is een eigenzinnig barokorkest dat zijn instrumenten durft te laten zingen, dansen, huilen en lachen. Dit alles vanuit traditie, vernieuwing, verrassing en een vleugje entertainment. Holland Baroque werkt sinds zijn oprichting in 2006 samen met vele solisten, componisten, koren en theatermakers.

Ontmoetingen met solisten monden regelmatig uit in warme vriendschappen en ontsluiten nieuwe klankwerelden. De soepele vermenging van de fluweelzachte toon van Eric Vloeimans met de cornetto liet horen dat barok een geluid van nu is. Samen met deze trompetfluisteraar ontving Holland Baroque dan ook een Edison voor het album Carrousel.

De tournees met pianovirtuoos Leszek Mozdzer lieten zien dat ook in een barokorkest een partituur voortdurend kan veranderen wanneer de componist zich al improviserend tussen de musici bevindt. Cellist Giovanni Sollima componeerde een aantal stukken voor Holland Baroque. Napolitaanser had hij niet kunnen schrijven: wederom een eerbetoon aan vroeger en tegelijkertijd zo fris als een hoentje. Holland Baroque en Reinbert de Leeuw werden boezemvrienden tijdens hun zoektocht naar zijn waarheid achter Bachs Matthäus Passion. De documentaire die Cherry Duyns daarvan maakte, draaide maandenlang in de bioscopen. Bach in de cinema: een unicum.

Oprichters Tineke en Judith Steenbrink zijn als artistiek team het kloppend hart van het ensemble. Deze baroktweeling bewaakt de klank van het ensemble, maakt eigenzinnige programma's en herschrijft repertoire naar de hand van Holland Baroque. Na jaren van muzikale ontmoetingen is het ons glashelder: barok is op vele plekken te vinden. Barok is nu.

Lars Ulrik Mortensen, Hidemi Suzuki, Amandine Beyer, Nederlands Kamerkoor, Cappella Amsterdam, Radialsystem, Orkater, Marco Ambrosini, Dorothee Miels, Aisslinn Nosky, Toshio Hosokawa, Nico Muhly, Daniël Lohues en vele anderen deelden eerder het podium met Holland Baroque.

Met dank aan:

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN**
PERFORMING
ARTS FUND **NL**

HOLLAND BAROQUE

Meer Holland Baroque?

Kloosterkerst

ZO 20 dec - Helmond, Speelhuis

Een 17e-eeuwse kerstnacht mis met o.a. sopraan Julie Roset

Kaarten via onze website.

Vriend worden van Holland Baroque?

Dat kan al vanaf 40 euro per jaar. We kunnen uw steun goed gebruiken. Door vriend of donateur te worden, ondersteunt u niet alleen in financiële zin alle prachtige, gedurfde, innovatieve en educatieve projecten, maar u steunt ons óók in persoonlijk opzicht. Het draagvlak dat u samen met anderen vormt is belangrijk voor ons bestaansrecht.

Wij hebben een ANBI-status, hetgeen u fiscaal voordeel kan opleveren.

hollandbaroque.com